

Załącznik
do Uchwały Nr LXXV/421/2024
Rady Powiatu w Wyszowie
z dnia 27 marca 2024 r.

**POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ I OCHRONY OSÓB
DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ NA LATA 2024-2030**

Wyszów, 2024 r.

Spis treści

1. Przemoc w różnych aspektach.....	4
1.1. Przemoc w świetle prawa.....	4
1.2. Zadania powiatu w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.....	4
2. Definicja przemocy.....	5
2.1. Rodzaje przemocy.....	6
2.2. Przyczyny przemocy.....	7
2.3. Cechy i cykle przemocy.....	7
2.4. Skutki przemocy, możliwości wsparcia.....	7
3. Kryzys i interwencja kryzysowa.....	8
4. Diagnoza sytuacji przemocy domowej w Polsce.....	9
5. Podstawy prawne do opracowania i realizacji Programu.....	11
6. Adresaci Programu.....	12
7. Źródła finansowania.....	12
8. Charakterystyka Powiatu Wyszowskiego.....	12
8.1. Położenie Powiatu.....	12
8.2. Baza pomocowa na terenie Powiatu Wyszowskiego.....	13
8.3. Diagnoza problemu przemocy domowej na terenie Powiatu Wyszowskiego.....	14
9. Cele Programu.....	26
10. Wskaźniki ogólne.....	28
11. Monitoring i ewaluacja.....	29
12. Wnioski i podsumowanie.....	29
13. Harmonogram realizacji Programu.....	30

Wstęp

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., zwana dalej „Konstytucją RP”, w art. 18, art. 47, art. 48 i art. 71 wskazuje, że instytucja rodziny, definiowana w systemie praw człowieka jako „naturalna i podstawowa komórka społeczeństwa” (art. 16 ust. 3 Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka) jest objęta szczególną ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej, a jej dobro państwo ma obowiązek uwzględnić w swojej polityce społecznej.

Rodziny dotknięte przemocą pozostają w trudnej sytuacji społecznej, co jest podstawą do udzielania im szczególnej pomocy przy użyciu metod i narzędzi określonych w obecnie obowiązującym porządku prawnym.

Przepisy ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 ze zm.) szczegółowo precyzują pojęcia wykorzystywane w temacie, rozszerzają krąg osób doznających przemocy domowej, zwłaszcza o byłego małżonka, byłego partnera lub innego członka rodziny, niezależnie od faktu zamieszkiwania z osobą stosującą przemoc domową. Szczególna ochrona i wsparcie powinny być dedykowane małoletnim, zarówno doznającym przemocy domowej, jak i będącym świadkami przemocy, którzy zgodnie ze zmianami ustawowymi są uznawani jako osoby doznające przemocy domowej.

1. Przemoc w różnych aspektach

1.1. Przemoc w świetle prawa

Najważniejszym aktem prawnym obowiązującym w Polsce jest Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku, gwarantująca każdemu obywatelowi ochronę przed wszystkimi rodzajami przemocy.

Rozdział II „Wolność, Prawa i Obowiązki Człowieka i Obywatela” reguluje zasady zapewniające każdemu nietykalność osobistą i cielesną oraz stawia na ich straży władze publiczne, przyznając każdemu prawo żądania od organów władzy publicznej szczególnej ochrony przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją.

Prawidłowo funkcjonująca rodzina jest optymalnym środowiskiem rozwoju i samorealizacji. Przemoc natomiast jest jednym z ważnych zagrożeń dla realizacji podstawowej funkcji rodziny.

Ważnym aktem prawnym jest ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 ze zm.).

Ustawa określa m.in:

- 1) zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej;
- 2) zasady postępowania wobec osób doznających przemocy domowej;
- 3) zasady postępowania wobec osób stosujących przemoc domową.

1.2. Zadania powiatu w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej

Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego.

Na podstawie art. 6 ust. 3 ustawy do zadań własnych powiatu należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;
- 2) opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
- 3) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Zadania z zakresu administracji rządowej realizowane przez Powiat:

- 1) tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;
- 2) opracowanie i realizacja programów korekcyjno- edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową;
- 3) opracowanie i realizacja programów psychologiczno- terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- 4) wydawanie zaświadczeń o zgłoszeniu się osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach specjalistycznych oraz o ich ukończeniu.

2.

3. Definicja przemocy

Próby zdefiniowania zjawiska przemocy podejmowane są na gruncie różnych dziedzin, zarówno naukowych jak i nienaukowych od wielu lat. Według słownika języka polskiego „przemoc jest to przewaga wykorzystywana w celu narzucenia komuś swojej woli, wymuszenia czegoś na kimś, narzucona komuś bezprawnie władza”.

Na przestrzeni ostatnich lat dość skutecznie uporano się z niektórymi przekonaniem, które mogą fałszować rzeczywistość, np. mówiącymi, że przemoc jest mało istotnym elementem życia społecznego, że zdarza się w niewielu rodzinach, a jeśli już – są to rodziny z tzw. „marginesu społecznego, a w „normalnych” rodzinach, w których dorośli mają pracę, nie nadużywają alkoholu i są dobrze wykształceni nie dochodzi do przemocy.

Wiadomo już, że przemoc jest zjawiskiem „demokratycznym”, tzn. może się wydarzyć bez względu na poziom wykształcenia, kariery zawodowej, prestiżu społecznego, czy zasobności portfela. Wiadomo także, że stosowania przemocy w rodzinie nie można utożsamiać z chorobą psychiczną, czy uzależnieniem sprawcy od alkoholu.

Jak wynika z badań, zdecydowana większość Polaków uważa, iż przemoc nie jest prywatną sprawą rodziny i w takiej sytuacji służby mają prawo i obowiązek podejmowania interwencji.¹

Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005r o przeciwdziałaniu przemocy domowej poprzez przemoc domową należy rozumieć jednorazowe, albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa, lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- 1) narażające tą osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia;
- 2) naruszające godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną;
- 3) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę;
- 4) ograniczające lub pozbawiające tą osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcie pracy lub uzyskania samodzielności finansowej;
- 5) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

¹ K. Michalska, ABC Przeciwdziałania przemocy w rodzinie – diagnoza, interwencja, pomoc, wyd. Edukacyjne Remedium, Warszawa 2014.

3.1. Rodzaje przemocy

Rozróżniamy następujące formy przemocy:

1. **fizyczna** – stanowi jedną z najbardziej rozpoznawalnych form przemocy. W aspekcie aktywnym przybiera następujące formy: bicie, szarpanie, kopanie, szturchanie, popychanie, przypalanie, wyrywanie włosów, wykręcanie rąk, zamykanie w pomieszczeniach, rzucanie i niszczenie przedmiotów.²
2. **psychiczna** – to powielane poniżanie oraz ośmieszanie, wciąganie w konflikty, manipulowanie dla celów własnych, brak właściwego wsparcia, np. wyśmiewanie, narzucanie własnych poglądów, brak zainteresowania, uczuć, szacunku, odrzucenie, izolacja społeczna, kontrolowanie, zakazy, domaganie się posłuszeństwa, stosowanie gróźb, wyzywanie, upokarzanie, zawstydzanie.
3. **seksualna** – jedna z najbardziej ukrytych, ponieważ wstydlivych i poniżających. Nierzadko przybiera formę szantażu – jeśli mnie kochasz to udowodnij to. Za przemoc seksualną uznajemy nie tylko gwałt, ale również wymuszanie nieakceptowalnych praktyk seksualnych, zmuszanie do zaniechania korzystania ze środków antykoncepcyjnych, zmuszanie do oglądania pornografii oraz odtwarzanie scen z filmów pornograficznych, zdrada lub uwodzicielskie zachowanie wobec innych osób, poniżające krytykowanie zachowań seksualnych partnera lub jego intymnych części ciała, traktowanie seksu małżeńskiego jako obowiązku i domaganie się wypełniania tego zobowiązania.³
4. **ekonomiczna** – opisywana jest zazwyczaj jako używanie pieniędzy lub innych wartości materialnych do zaspokojenia potrzeb władzy i kontroli przez osobę stosującą przemoc. Pieniądze czy wartości materialne, są używane jako instrument, narzędzie do budowania jawnej lub ukrytej dominującej pozycji i stają się swego rodzaju kartą przetargową.
5. **zaniedbanie** – nazywane jest ukrytą formą przemocy, to niezaspakajanie podstawowych potrzeb biologicznych i/lub psychicznych. Skrajnym przypadkiem zaniedbania jest wzrastające w ostatnich latach porzucenie dziecka z narażeniem go na utratę zdrowia, a nawet życia.⁴ Omawiana forma najczęściej dotyczy dzieci oraz seniorów.
6. **cyberprzemoc** – to przemoc z użyciem urządzeń elektronicznych, najczęściej telefonu bądź komputera. Bywa określana także jako cyberbullying, nękanie, dręczenie, prześladowanie w Internecie. Niezależnie od określenia, jej celem zawsze jest wyrządzenie krzywdy drugiej osobie.

² D. Dyjakon, Przemoc domowa, czy można wybaczyć i być razem?, wyd. Edukacyjne Remedium, Warszawa 2016.

³ D. Dyjakon, Przemoc domowa, czy można wybaczyć i być razem?, wyd. Edukacyjne Remedium, Warszawa 2016.

⁴ J. Helios, w. Jedlecka, współczesne oblicza przemocy. Zagadnienia wybrane, Uniwersytet Wrocławski, Wrocław 2017.

3.2. Przyczyny przemocy

Zjawisko przemocy jest wynikiem powiązania wielu różnych czynników. Wyróżnia się czynniki o podłożu:

- 1) biologicznym – są głównie związane z cechami charakteru, ze szczególnym temperamentem, z występowaniem zaburzeń psychicznych, mikrouszkodzeniami układu nerwowego ale także ze specyfiką demograficzną, trudnościami adaptacyjnymi człowieka, nadużywaniem substancji psychoaktywnych lub też wcześniejszymi zachowaniami agresywnymi i doświadczaniem przemocy;
- 2) środowiskowym – mogą wystąpić, gdy rodzina posiada niski status socjoekonomiczny, a dodatkowo nastąpiła izolacja społeczna rodziny (stres związany z brakiem zatrudnienia, itp.);
- 3) społecznym – składają się na nie wzorce zachowań i stosunki z najbliższymi, rodziną, przyjaciółmi, partnerami, w szkole, w miejscu pracy, sąsiedztwie;
- 4) kulturowym – to te, które tworzą klimat do powstania lub powstrzymania przemocy, np. normy kulturowe, społeczne, uwarunkowania historyczne;
- 5) ekonomicznym – to te, które sprawiają, że problemy materialne rodziny przekładają się na niezadowolenie i frustracje jej członków i są niejednokrotnie ogniskiem zapalnym powtarzających się kłótni, a w konsekwencji przemocy.

2.3. Cechy i cykle przemocy

Specyficzną cechą przemocy domowej jest jej cykliczność.

Cykl przemocy składa się zazwyczaj z trzech następujących po sobie faz:

1. Faza narastającego napięcia, będąca początkiem cyklu- charakteryzuje się wzrostem napięcia i natężeniem sytuacji konfliktowych;
2. Faza ostrej przemocy, podczas której następuje wybuch gniewu i wyładowanie agresji;
3. Faza miodowego miesiąca, gdy sprawca okazuje skruchę i żal; faza kończy się nawrotem przemocy spowodowanym ponownym wzrostem napięcia u sprawcy.

2.4. Skutki przemocy, możliwości wsparcia

Skutki przemocy domowej są zarówno krótkoterminowe, jak i długoterminowe, czyli z odroczone w czasie konsekwencjami doświadczania urazów psychicznych i fizycznych przez ofiary.

Celem przemocy jest wywarcie określonego wpływu na ofiarę, podporządkowanie jej i uzyskanie nad nią kontroli.

Charakterystycznym dla samego zjawiska przemocy jest to, że zazwyczaj dochodzi do niej w sytuacji dysproporcji sił między sprawcą i ofiarą. Asymetria sił może dotyczyć nie tylko fizyczności, ale również sfery emocjonalnej, ekonomicznej, intelektualnej czy społecznej. Powiększa się tym bardziej, im dłużej trwa przemoc.

Przemoc domowa odciska ślad w psychospołecznym funkcjonowaniu człowieka. Przeważnie sprawcami są osoby bliskie. Przemoc w otoczeniu sprawia, że osoba nią dotknięta żyje w ciągłym strachu, stresie, napięciu. Prowadzi do utraty pewności siebie, przyjmuje zachowania spełniające oczekiwania sprawcy, minimalizuje znaczenie aktów przemocy.

Pomoc kierowana do ofiar przemocy powinna być od początku ukierunkowana na pełne wsparcie i wzmocnienie ich aktywności oraz samodzielności życiowej, a także na pracę nad minimalizowaniem potencjalnie niebezpiecznych konsekwencji, związanych z doświadczaniem przemocy, w tym bezrobocia, bezdomności, utraty zdrowia, przewlekłej wyuczonej bezradności, zaburzeń stresu pourazowego, uzależnienia od alkoholu lub środków odurzających.

Brak odpowiedniego wsparcia instytucjonalnego, rozproszenie podmiotów realizujących pomoc rodzinom uwikłanym w problem przemocy, brak jasnych mechanizmów współpracy służb i instytucji na poziomie gminnym i powiatowym stanowi poważne zagrożenie dla skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej.

Zwiększenie efektywności podejmowanych działań jest możliwe tylko w przypadku kompleksowego spojrzenia na problem przemocy i podjęcia systemowych rozwiązań, dzięki którym rodzina uzyska potrzebną pomoc.

Interdyscyplinarne oddziaływania na rodzinę uwikłaną w przemoc mogą pomóc powrócić do prawidłowego wypełniania ról społecznych, odzyskania wewnętrznego spokoju i poczucia sprawczości.

Obok interdyscyplinarnego spojrzenia na problem przemocy niezwykle ważne jest podnoszenie kompetencji, rozwijanie i doskonalenie umiejętności służb zajmujących się diagnozowaniem i pomocą osobom dotkniętym tym problemem, na co ukierunkowane są cele Programu.

4. Kryzys i interwencja kryzysowa

Ze zjawiskiem przemocy nieodzownie związany jest kryzys i interwencja kryzysowa. Zapoznając się z teorią i praktyką interwencji kryzysowej, należy ustalić znaczenia takich terminów jak: kryzys i interwencja kryzysowa.

Potocznie kryzys rozumie się jako okres przełomu, przesilenia, decydujących zmian. W języku angielskim termin ten zawiera dodatkowo takie cechy jak: nagłość, urazowość i negatywne przeżycia.

Potoczne rozumienie interwencji kryzysowej oznacza włączanie się, wtrącanie się w jakąś sprawę; wywieranie wpływu na kogoś w jakiejś sprawie w celu uzyskania określonego efektu.

Biorąc pod uwagę powyższe interwencja kryzysowa jest działaniem doraźnym, krótkoterminowym, zmierzającym do udzielenia natychmiastowej pomocy osobom znajdującym się w sytuacji kryzysowej.

5. Diagnoza sytuacji przemocy domowej w Polsce

Diagnoza przemocy domowej jest w Polsce, podobnie jak w innych krajach, jednym z problemów społecznych, który wymaga podejmowania szeroko zakrojonych działań przeciwdziałających temu zjawisku.

Wpływ na stosowanie przemocy domowej ma dziedziczenie wzorca przemocy ze środowiska pochodzenia. Dzieci wychowujące się w środowisku domowym z problemem przemocy przyswajają sobie zachowania dorosłych, których są świadkami lub ofiarami.

Wpływ na stosowanie przemocy domowej może mieć także uzależnienie od alkoholu lub jego nadużywanie. Statystyki pokazują, że wiele osób stosujących przemoc domową w chwili popełnienia czynu jest pod wpływem alkoholu lub innych środków psychoaktywnych. Uzależnienie od alkoholu nie zwalnia z odpowiedzialności za swoje czyny, mimo że osoby stosujące przemoc często wykorzystują fakt bycia nietrzeźwym jako czynnik usprawiedliwiający ich zachowanie.

Coraz częściej przyczyną przemocy domowej jest uzależnienie nie tylko od alkoholu, ale także uzależnienie od innych substancji psychoaktywnych.

Zgodnie z danymi przedstawionymi w Raporcie o stanie narkomanii w Polsce – w 2018 r. odsetek populacji w wieku 15–64 lata sięgających po narkotyki wynosił 5,4%. Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej w oparciu o postanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie realizowanego w różnych perspektywach czasowych zlecało przeprowadzenie badań mających na celu zdiagnozowanie zjawiska przemocy domowej.

W 2019 r. na zlecenie Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej realizowane było badanie pn. „Ogólnopolska diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie”, które pokazało, że zwiększa się świadomość Polaków na temat zjawiska przemocy domowej, jak i na temat mechanizmów doznawania przemocy.

Na poziomie deklaratywnym zdecydowana większość Polaków nie myśli o przemocy domowej w sposób stereotypowy i potrafi zidentyfikować zachowania, które świadczą o występowaniu przemocy.

Kobiety i mężczyźni nieco różnią się w tym, jak postrzegają przemoc. W największym stopniu w odniesieniu do stwierdzenia „Rodzice mają prawo bić swoje dzieci”, z którym zgadza się 13% mężczyzn i 5% kobiet. Ogólną regułą jest to, że mężczyźni w większym zakresie akceptują dopuszczalność analizowanych w badaniu przejawów przemocy. Najbardziej kontrowersyjna opinia na temat przemocy domowej to stwierdzenie „Ofiary przemocy domowej akceptują swoją sytuację”. W tym przypadku Polacy są podzieleni niemal po równo, tyle samo osób zgadza się z poglądem i tyle samo nie zgadza, pozostałe osoby nie mają wyrobionego zdania. Osoby, które uważają, że z różnych powodów lepiej nie wtrącać się w życie rodzin doznających przemocy, stanowią około kilkunastu procent ogółu społeczeństwa. Jednocześnie ludzie, którzy realnie obserwują przemoc w swoim otoczeniu, rzeczywiście boją się reagować lub też nie wiedzą, co powinni zrobić. Z tego względu działania edukacyjne i kampanie społeczne powinny koncentrować się również na świadkach przemocy i na tym, jak należy reagować w sytuacji bycia świadkiem przemocy.

W 2019 r. Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zlecił przeprowadzenie badania, z którego wynika wysoka skuteczność programów dla osób stosujących przemoc domową. Badanie pn. „Skuteczność oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie” pokazało, że programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową oceniane są jako skuteczne przez osoby prowadzące programy. Członkowie zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych również w większości oceniali programy jako skuteczne.

W 2021 r. na zlecenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej zostało przeprowadzone badanie „Ogólnopolska diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie wobec dzieci”. Głównym celem badania było dokonanie diagnozy skali zjawiska przemocy domowej wobec dzieci w Polsce. Według Polaków najbardziej rozpowszechnioną formą przemocy domowej wobec dzieci była przemoc psychiczna, w drugiej kolejności najczęściej występujące to: zaniedbanie oraz przemoc fizyczna.

Polacy ocenili swoją wiedzę dotyczącą przemocy domowej na dość wysoką. Prawie połowa uważa, że wie o przemocy domowej wobec dzieci dużo lub sporo.

Doświadczenia przemocy w dzieciństwie w bardzo dużym stopniu rzutują na dorosłe życie. Wyniki badania pokazały, że prawie co trzeci Polak przyznaje, że w dzieciństwie doświadczał przemocy fizycznej, a 28% badanych przyznało, że doznawało przemocy psychicznej. Przemocy najczęściej dopuszczali się członkowie najbliższej rodziny: ojciec, matka, rodzeństwo. Zdecydowana większość Polaków (81%) była również świadoma, że dziecko doznaje przemocy również wtedy, gdy widzi przemoc między swoimi rodzicami.

W 2022 r. Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej zleciło przeprowadzenie badań na temat skali zjawiska przemocy domowej wśród kolejnej grupy osób, która może być szczególnie narażona na stosowanie przemocy domowej, tj. wśród osób starszych i niepełnosprawnych. Z przeprowadzonych badań wynika, że wśród osób niepełnosprawnych najczęściej wskazywana była przemoc psychiczna, następnie oraz fizyczna.

Jednym z ważniejszych wniosków płynących z pogłębionych wywiadów jakościowych, które dotyczyły rodzajów przemocy, jakiej doznają osoby starsze i osoby niepełnosprawne, jest to, że niemalże zawsze różne formy przemocy łączyły się ze sobą i były stosowane razem lub naprzemiennie w stosunku do tej samej osoby. Osobą stosującą przemoc domową wobec osób starszych i niepełnosprawnych byli najczęściej mężczyźni z najbliższego środowiska domowego: mężowie, partnerzy, ojcowie, a rzadziej dorośli synowie. Najczęściej wskazywane przejawy przemocy wobec osób starszych i niepełnosprawnych to znieważanie, wyzwiska, ośmieszanie, lekceważenie, zastraszanie, szantażowanie.

Wyniki badań pokazały, że obecnie funkcjonujący system pomocy udzielanej osobom krzywdzonym jest skuteczny. Najlepiej ocenianymi instytucjami w kontekście działań pomocowych były ośrodki pomocy społecznej oraz Policja.

Jako najbardziej skuteczne formy wsparcia oprócz realizacji procedury „Niebieskie Karty” wskazywano poradnictwo psychologiczne oraz prawne, jak również pomoc oferowaną w ramach pracy socjalnej.

6. Podstawy prawne do opracowania i realizacji Programu

Poniżej wymieniono podstawowe akty prawne, które uwzględniają temat przeciwdziałania przemocy i regulują postępowanie różnych podmiotów w stosunku do osób doświadczających oraz stosujących przemoc domową. Stanowią one fundament prawny dla zapisów Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Wyszkowskim na lata 2024-2030 (dalej zwanego Programem).

Program realizowany będzie w oparciu o następujące dokumenty normujące problematykę przeciwdziałania przemocy domowej:

- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz.1249, ze zm.),
- ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901, ze zm.),
- ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r. poz. 177 ze zm.),
- ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2809),
- ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2024 r. poz. 17),
- ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 37),
- ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151),
- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939),
- ustawę z dnia 5 czerwca 1988 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 107),
- ustawę z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2024 r. poz. 145)

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Wyszkowskim na lata 2024 – 2030 jest spójny z:

- Rządowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2024 – 2030, którego głównym celem jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Polsce.
- Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wyszkowskim na lata 2016 – 2025.
- Strategią Rozwoju Powiatu Wyszkowskiego do roku 2025.
- Trzyletnim Powiatowym Programem Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Wyszkowskim na lata 2023 – 2026.

7. Adresaci Programu

Program skierowany jest do:

- mieszkańców powiatu wyszkowskiego, w tym osób zagrożonych przemocą domową;
- osób doznających przemocy domowej;
- osób stosujących przemoc domową;
- świadków przemocy domowej;
- służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

8. Źródła finansowania

Program będzie finansowany ze środków: budżetu państwa, Samorządu Województwa Mazowieckiego, oraz Powiatu Wyszковского jak i Samorządów Gminnych z terenu Powiatu Wyszковского.

Program Przeciwdziałania przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej na lata 2024 - 2030 jest dokumentem długofalowym, będzie realizowany we współpracy z lokalnymi samorządami, instytucjami, organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami działającymi w zakresie rodziny i jej problemów.

9. Charakterystyka Powiatu Wyszковского

8.1. Położenie powiatu

Powiat wyszkowski położony jest w północno – wschodniej części Polski, w obrębie Niziny Mazowieckiej. Jego siedzibą jest miasto Wyszków. Obejmuje sześć następujących gmin:

- Wyszków
- Brańszczyk
- Długosiodło
- Rząśnik
- Somianka
- Zabrodzie

Graniczy z powiatami:

- wołomińskim
- pułuskim
- makowskim
- ostrowskim
- węgrowskim
- ostrołęckim
- legionowski

Rzeka Bug, Liwiec i Narew tworzą główną sieć wodną. Ogólna powierzchnia powiatu wyszkowskiego wynosi 876 km². Powiat wyszkowski liczy ponad 73 860 mieszkańców.

8.2 . Baza pomocowa na terenie powiatu wyszkowskiego

Do zadań sprzyjających podniesieniu skuteczności pomocy osobom doznającym przemocy domowej świadczonej przez różne instytucje należą:

- 1) powołanie w każdej gminie Zespołów Interdyscyplinarnych ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Grup Diagnostyczno- Pomocowych;
- 2) znajomość miejsc, możliwości udzielania pomocy w środowisku lokalnym;
- 3) zbieranie i przepływ informacji do poszczególnych osób i instytucji pomagających rodzinom;
- 4) konsekwentne egzekwowanie świadczeń wynikających z zadań i kompetencji instytucji;
- 5) podnoszenie kwalifikacji pracowników w dziedzinie zjawiska przemocy domowej;
- 6) odpowiednia dokumentacja przypadków, form udzielania pomocy i efektów.

Na terenie powiatu wyszkowskiego funkcjonują następujące instytucje działające na szczeblu samorządów gminnych i powiatowych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej:

1. Sąd Rejonowy w Wyszkanie;
2. Prokuratura Rejonowa w Wyszkanie;

3. Komenda Powiatowa Policji w Wyszkanie;
4. Gminne posterunki policji;
5. Poradnia Zdrowia Psychicznego w Samodzielnym Publicznym Zespole Zakładów Opieki Zdrowotnej w Wyszkanie;
6. Poradnia Leczenia Uzależnień w Samodzielnym Publicznym Zespole Zakładów Opieki Zdrowotnej w Wyszkanie;
7. Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych i ich rodzin w Długosiodle;
8. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Wyszkanie;
9. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wyszkanie;
10. Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza – Dom dla Dzieci Nr 1 w Wyszkanie (z miejscami interwencyjnymi);
11. Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza – Dom dla Dzieci Nr 2 w Wyszkanie (z miejscami interwencyjnymi);
12. Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Wyszkanie;
13. Gminne ośrodki pomocy społecznej;
14. Gminne świetlice i ogniska wychowawcze;
15. Świetlica „Słoneczna” w Wyszkanie;
16. Gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych;
17. Grupy wsparcia;
18. Gminne zespoły interdyscyplinarne ds. przeciwdziałania przemocy domowej ;
19. Gminne punkty konsultacyjne;
20. Gminny Punkt Promocji Zdrowia i Profilaktyki w Wyszkanie;
21. Stowarzyszenie MONAR Ośrodek Leczenia, Terapii i Rehabilitacji Uzależnień w Wyszkanie;
22. Organizacje pozarządowe.

8.3. Diagnoza problemu przemocy domowej na terenie Powiatu Wyszkańskiego

Zasadniczym celem Programu jest przeciwdziałanie przemocy domowej, ochrona ofiar i świadków przemocy domowej oraz zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy. Zasadne jest w związku z tym określenie szczegółowych zadań do realizowania, które odniosą się do całego systemu zapobiegania i zwalczania przemocy domowej. Dla osiągnięcia celu niezbędna jest diagnoza problemu.

Tabela nr 1. Dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2021-2023.

Piecza zastępcza	Rok 2021		Rok 2022		Rok 2023	
	Ogółem	Z powodu przemocy domowej	Ogółem	Z powodu przemocy domowej	Ogółem	Z powodu przemocy domowej
Rodziny zastępcze	93	0	104	0	99	0
Placówki opiekuńczo-wychowawcze	37	0	35	0	34	0
Ogółem	130	0	139	0	133	0

Źródło: opracowania własne PCPR w Wyszkanie

W pieczy zastępczej rodzinnej i instytucjonalnej nie były umieszczane w okresie badanym małoletni z powodu zaistnienia przemocy domowej w rodzinie.

Tabela nr 2. Interwencje KPP w Wyszkanie w związku z przemocą domową w latach 2021–2023.

Lp.	Działania podjęte przez policję	Lata		
		2021	2022	2023
1.	Liczba interwencji domowych (ogółem)	1461	1404	1270
2.	Liczba sporządzonych notatek urzędowych o przemoc w rodzinie Niebieskich Kart	134	116	184
3.	Miejsce sporządzenia Niebieskich Kart/według miejsca zamieszkania ofiary/			
	miasto –	52	30	66
	wieś -	82	86	118
4.	Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej ogółem, w tym:	146	127	213
	kobiety –	108	98	150
	mężczyźni –	26	25	34
	małoletni do ukończenia lat 13 –	12	4	29
	małoletni od 13 do 18 lat –	0	0	0
5.	Liczba sprawców przemocy domowej ogółem, w tym:	137	116	184
	kobiety –	11	8	21
	mężczyźni –	126	108	165
	nieletni –	0	0	0

6.	Liczba sprawców przemocy domowej zatrzymanych (ogółem), w tym:	53	47	44
	kobiety –	0	0	0
	mężczyźni –	53	47	44
	nieletni –	0	0	0
7.	Liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu ogółem, w tym:	105	95	133
	kobiety –	6	2	3
	mężczyźni –	99	93	130
	nieletni –	0	0	0
	w tym przewiezionych do izby wytrzeźwień:			
	kobiety –	0	0	0
	mężczyźni –	0	0	0
	nieletni –	0	0	0
	przewiezionych do Policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych do wytrzeźwienia:			
	w tym:	0	0	0
kobiety –	0	0	0	
mężczyźni –				
zarówno mieszkańców miasta jak i wsi, przy czym Policja w				
większej ilości interweniowała wobec mieszkańców wsi. Osobami pokrzywdzonymi w wyniku przemocy domowej w większości są kobiety. nieletni –	0	0	0	
8.	Liczba przypadków udzielenia pomocy medycznej			
	pokrzywdzony (a)	0	0	5
	sprawca	0	0	0
9.	Liczba dzieci przewiezionych do szpitala, placówki, oddanych pod opiekę osoby spokrewnionej	0	0	0

Źródło: opracowania własne PCPR w Wyszkiwie

Z informacji przekazanej przez Komendę Policji wynika, iż zmalała liczba interwencji domowych podejmowanych w okresie badanym.

Znacząco wzrosła liczba sporządzonych Niebieskich Kart; w większości dokumenty dotyczą mieszkańców wsi.

Wzrasta liczba osób pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej. Najczęściej osobami doznającymi przemocy domowej są kobiety, natomiast sprawcami przemocy domowej są mężczyźni.

Z ogólnej liczby sprawców przemocy domowej, 24 % z nich zostało zatrzymanych.

Z ogólnej liczby sprawców przemocy domowej będących pod wpływem alkoholu w ilości będącej bliskiej 100% byli mężczyźni.

Tabela nr 3. Postępowania przygotowawcze w sprawie przemocy domowej prowadzone przez KPP w Wyszkanie w latach 2021-2023.

z art. 207 kk Znęcanie się nad rodziną	Wszczęte	Stwierdzone	Zakończone
2021 rok	33	7	33
2022 rok	21	9	9
2023 rok	45	17	42

Źródło: opracowania własne PCPR w Wyszkanie

W przypadku stosowania przemocy domowej, Policja ma obowiązek podejmowania działań. W badanym okresie znacząco wzrosła liczba wszczętych przez Policję postępowań wobec sprawców przemocy. W 2023 r. wszczęte postępowania zostały w większości zakończone.

Tabela nr 4. Działania podejmowane przez funkcjonariuszy Policji na terenie powiatu wyszkowskiego w latach 2021-2023 w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Powiat Wyszkowski	2021 r.	2022r.	2023r.
liczba osób doznających przemocy domowej, w tym:	146	127	213
liczba kobiet	108	98	150
liczba mężczyzn	26	25	34
liczba małoletnich	12	4	29
liczba osób stosujących przemoc domową	137	116	186

Źródło: opracowania własne PCPR w Wyszkanie

Tabela nr 5. Niebieskie Karty przekazane do Zespołów Interdyscyplinarnych na terenie Gminy Wyszków w latach 2021-2023,

Lp.	Gmina	Rok	Liczba przekazanych kart-ogółem	W tym przekazane przez:					Liczba zakończonych ogółem
				Służbę zdrowia	Edukację	Policję	Pomoc społeczną	GKRPA	
1.	Wyszków	2021	89	3	3	63	12	8	108
2.	Wyszków	2022	83	2	4	38	28	11	74
3.	Wyszków	2023	138	3	9	77	41	8	103

Źródło: opracowania własne PCPR w Wyszkanie.

Z przedstawionych w powyższej tabeli danych wynika, iż najwyższa ilość Niebieskich Kart przekazanych do Zespołów Interdyscyplinarnych z terenu gminy Wyszków najwyższa była w 2023 r.; w porównaniu z 2021 r. ilość przekazanych Niebieskich Kart znacząco wzrosła.

Tabela nr 6. Niebieskie Karty przekazane do Zespołu Interdyscyplinarnego na terenie Gminy Somianka w latach 2021-2023,

Lp	Gmina	Rok	Liczba przekazanych kart-ogółem	W tym przekazane przez:					Liczba zakończonych ogółem
				Służbę zdrowia	Edukację	Policję	Pomoc społeczną	GKRPA	
1.	Somianka	2021	19	0	0	13	6	0	20
2.	Somianka	2022	11	0	0	11	0	0	15
3.	Somianka	2023	20	2	0	15	3	0	18

Źródło: opracowania własne PCPR w Wyszkanie.

Z przedstawionych danych wynika, że w gminie Somianka znacząco zmalała liczba Niebieskich Kart przekazanych do Zespołu Interdyscyplinarnego.

Największa ilość Niebieskich Kart przekazywana była przez Policję. W ciągu badanego okresu edukacja i GKRPA nie przekazały Niebieskich Kart do Zespołu Interdyscyplinarnego.

Tabela nr 7. Niebieskie Karty przekazane do Zespołu Interdyscyplinarnego na terenie Gminy Zabrodzie w latach 2021-2023,

Lp	Gmina	Rok	Liczba przekazanych kart-ogółem	W tym przekazane przez:					Liczba zakończonych ogółem
				Służbę zdrowia	Edukację	Policję	Pomoc społeczną	GKRPA	
1.	Zabrodzie	2021	14	0	3	8	2	1	5
2.	Zabrodzie	2022	22	0	0	21	1	0	8
3.	Zabrodzie	2023	36	0	0	33	3	0	21

Źródło: opracowania własne PCPR w Wyszkanie.

Z przedstawionych danych wynika, że w gminie Zabrodzie systematycznie wzrasta ilość Niebieskich Kart przekazanych do Zespołu Interdyscyplinarnego. W 2023 r. zakończona została procedura Niebieskiej Karty w największej liczbie.

Tabela nr 8. Niebieskie Karty przekazane do Zespołu Interdyscyplinarnego na terenie Gminy Długosiodło w latach 2021-2023,

Lp	Gmina	Rok	Liczba przekazanych kart-ogółem	W tym przekazane przez:					Liczba zakończonych ogółem
				Służbę zdrowia	Edukację	Policję	Pomoc społeczną	GKRPA	
1.	Długosiodło	2021	28	0	0	25	3	0	27
2.	Długosiodło	2022	18	0	0	16	2	0	17
3.	Długosiodło	2023	25	0	0	23	2	0	24

Źródło: opracowania własne PCPR w Wyszkowie.

Z przedstawionych danych wynika, że w gminie Długosiodło ilość Niebieskich Kart przekazanych do Zespołu Interdyscyplinarnego w 2021 r. i 2023 r. były w porównywaną ilość.

Niebieskich Kart do decyzji Zespołu Interdyscyplinarnego nie przekazywały służba zdrowia, edukacja, GKRPA. W 2021 r. Policja przekazała kilkadziesiątrotnie więcej Niebieskich Kart niż w latach następnych.

Tabela nr 9. Niebieskie Karty przekazane do Zespołu Interdyscyplinarnego na terenie Gminy Brańszczyk w latach 2021-2023

Lp	Gmina	Rok	Liczba przekazanych kart-ogółem	W tym przekazane przez:					Liczba zakończonych ogółem
				Służbę zdrowia	Edukację	Policję	Pomoc społeczną	GKRPA	
1.	Brańszczyk	2021	22	1	0	15	1	0	20
2.	Brańszczyk	2022	17	0	0	14	1	0	13
3.	Brańszczyk	2023	25	0	0	23	2	0	15

Źródło: opracowania własne PCPR w Wyszkowie.

Z danych wynika, że na terenie gminy Brańszczyk w 2023 r. wzrosła liczba Niebieskich Kart przekazanych do Zespołu Interdyscyplinarnego. Największa liczba Niebieskich Kart przekazana została przez Policję, natomiast w porównywalnej liczbie jest liczba Niebieskich Kart przekazana przez służbę zdrowia i pomoc społeczną.

Tabela nr 10. Niebieskie Karty przekazane do Zespołów Interdyscyplinarnych na terenie Gminy Rząśnik w latach 2021-2023

Lp	Gmina	Rok	Liczba przekazanych kart-ogółem	W tym przekazane przez:					Liczba zakończonych ogółem
				Służbę zdrowia	Edukację	Policję	Pomoc społeczną	GKRPA	
1.	Rząśnik	2021	22	1	0	13	8	0	25
2.	Rząśnik	2022	20	0	0	14	6	0	18
3.	Rząśnik	2023	19	0	1	13	3	2	17

Źródło: opracowania własne PCPR w Wyszowie

Na terenie gminy Rząśnik liczba Niebieskich Kart przekazanych do Zespołu Interdyscyplinarnego pozostaje na porównywalnie stałym poziomie. Największa liczba Niebieskich Kart zakończona została w 2021 roku, w następnych latach pozostawała na podobnym poziomie.

Podsumowując dane z całego powiatu wyszkowskiego, wynika, iż w 2023 r. na terenie całego powiatu wyszkowskiego przekazano największą liczbę Niebieskich Kart do Zespołów Interdyscyplinarnych. Najwięcej Niebieskich Kart przekazała gmina Wyszów.

Ogólnie na terenie powiatu wyszkowskiego zakończono procedurę Niebieskiej Karty w największej liczbie w 2021 r., w 2023 r. liczba była podobna.

Najwięcej zakończonych procedur Niebieskiej Karty wystąpiło na terenie gminy Wyszów.

Tabela nr 11. Liczba wydanych i zrealizowanych postanowień Sądu Rejonowego w Wyszowie w sprawie nałożenia obowiązku udziału w programie oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy na terenie Powiatu Wyszowskiego w latach 2021-2023

Lp	Rok	Liczba wydanych postanowień	Liczba zrealizowanych postanowień
1.	2021	0	0
2.	2022	0	0
3.	2023	0	0

Źródło: opracowania własne PCPR w Wyszowie.

W okresie badanym nie wydane zostały przez sądy postanowienia w sprawie nałożenia obowiązku udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym dla sprawców przemocy.

Za zrealizowane postanowienie uważa się sam fakt zgłoszenia sprawcy w instytucji prowadzącej w/w programy. Znaczna część sprawców przemocy (ok. 90%) nie mogła uczestniczyć w programach korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy, ponieważ zdiagnozowane u nich zostało uzależnienie od alkoholu i w pierwszej kolejności osoby te powinny poddać się terapii od uzależnienia alkoholowego, w następnej kolejności mogłyby odbyć program dla sprawców przemocy. Osoby, które nie odbyły terapii alkoholowej nie mogły uczestniczyć w programach korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy.

Tabela nr 12. Instytucje, punkty konsultacyjne i grupy wsparcia działające na terenie Powiatu Wyszkowskiego w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w 2023 r.

Lp.	Gmina	Instytucje, punkty konsultacyjne
1.	Wyszków	<ul style="list-style-type: none">• Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Wyszkowie ul. Tadeusza Kościuszki 52; 07-200 Wyszków• Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wyszkowie ul. Świętojańska 82 A 07-200 Wyszków• Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyszkowie ul. 3 Maja 16 07-200 Wyszków• Poradnia Leczenia Uzależnień w Wyszkowie ul. Komisji Edukacji Narodowej 1 07-200 Wyszków• Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Wyszkowie ul. Komunalna 10A 07-202 Wyszków tel.: 29 742 48 43 w d• GPPPZiP ul. G. J. Sowińskiego 80, 07-200 Wyszków
2.	Somianka	<ul style="list-style-type: none">• Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Somiance Somianka-Parcele 25B 07-203 Somianka
3.	Zabrodzie	<ul style="list-style-type: none">• Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabrodziu ul. Wł. St. Reymonta 45 07-230 Zabrodzie
4.	Długosiodło	<ul style="list-style-type: none">• Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długosiodle ul. T. Kościuszki 2 07-210 Długosiodło
5.	Brańszczyk	<ul style="list-style-type: none">• Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brańszczyku ul. Jana Pawła II 45 07-221 Brańszczyk
6.	Rząśnik	<ul style="list-style-type: none">• Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rząśniku ul. Jesionowa 3 07-205 Rząśnik

Źródło: [Jednostki świadczące nieodpłatnie poradnictwo specjalistyczne na terenie Powiatu Wyszkowskiego - Powiat Wyszkowski Województwo Mazowieckie, Biuletyn Informacji Publicznej \(powiat-wyszkowski.pl\)](#)

Tabela nr 13. Liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego prowadzonego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wyszkwie.

	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023
Liczba osób ogółem w tym: dotkniętych przemocą domową	178 42	179 22	154 23
Porady prawne ogółem	35	26	24

Źródło: Sprawozdania z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wyszkwie w roku 2021. 2022, 2023.

Z danych wynika, iż maleje liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego, prawnego prowadzonego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wyszkwie.

Tabela 14.: Edukacja środowiska lokalnego – dzieci i młodzieży szkolnej w szkole średniej w zakresie przemocy domowej w latach 2021 -2023.

Rodzaj szkoły	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023
	Formy edukacji środowiska szkolnego:	Formy edukacji środowiska szkolnego:	Formy edukacji środowiska szkolnego:
I Liceum Ogólnokształcące im. Cypriana Kamila Norwida w Wyszkwie	Ulotki <u>ilość:</u> 2 Plakaty <u>ilość:</u> 0 Brozury <u>ilość:</u> 0 Spotkania edukacyjne <u>ilość:</u> 22 Konferencje <u>ilość:</u> 0	Ulotki <u>ilość:</u> 1 Plakaty <u>ilość:</u> 0 Brozury <u>ilość:</u> 0 Spotkania edukacyjne <u>ilość:</u> 19 Konferencje <u>ilość:</u> 0	Ulotki <u>ilość:</u> 11 Plakaty <u>ilość:</u> 0 Brozury <u>ilość:</u> 0 Spotkania edukacyjne <u>ilość:</u> 24 Konferencje <u>ilość:</u> 0
Zespół Szkół Nr 1 w Wyszkwie im. Marii Skłodowskiej-Curie w Wyszkwie	Ulotki <u>ilość:</u> 0 Plakaty <u>ilość:</u> 2 Brozury <u>ilość:</u> 0 Spotkania edukacyjne <u>ilość:</u> 49 Konferencje <u>ilość:</u> 0	Ulotki <u>ilość:</u> 0 Plakaty <u>ilość:</u> 3 Brozury <u>ilość:</u> 0 Spotkania edukacyjne <u>ilość:</u> 35 Konferencje <u>ilość:</u> 0	Ulotki <u>ilość:</u> 0 Plakaty <u>ilość:</u> 1 Brozury <u>ilość:</u> 0 Spotkania edukacyjne <u>ilość:</u> 45 Konferencje <u>ilość:</u> 0

ZDZ Centrum Kształcenia w Wyszowie	Ulotki <u>ilość</u> : bd Plakaty <u>ilość</u> : bd Broszury <u>ilość</u> : bd Spotkania edukacyjne <u>ilość</u> : bd Konferencje <u>ilość</u> : bd	Ulotki <u>ilość</u> : bd Plakaty <u>ilość</u> : bd Broszury <u>ilość</u> : bd Spotkania edukacyjne <u>ilość</u> : bd Konferencje <u>ilość</u> : bd	Ulotki <u>ilość</u> : bd Plakaty <u>ilość</u> : bd Broszury <u>ilość</u> : bd Spotkania edukacyjne <u>ilość</u> : bd Konferencje <u>ilość</u> : bd
Centrum Edukacji Zawodowej i Ustawicznej „Kopernik” w Wyszowie	Ulotki <u>ilość</u> : 20 Plakaty <u>ilość</u> : 5 Broszury <u>ilość</u> : 10 Spotkania edukacyjne <u>ilość</u> : 3 Konferencje <u>ilość</u> : 0	Ulotki <u>ilość</u> : 40 Plakaty <u>ilość</u> : 5 Broszury <u>ilość</u> : 10 Spotkania edukacyjne <u>ilość</u> : 4 Konferencje <u>ilość</u> : 0	Ulotki <u>ilość</u> : 20 Plakaty <u>ilość</u> : 3 broszury <u>ilość</u> : 5 Spotkania edukacyjne <u>ilość</u> : 3 Konferencje <u>ilość</u> : 0
Zespół Szkół Nr 3 w Wyszowie im. Jana Kochanowskiego	Ulotki <u>ilość</u> : Plakaty <u>ilość</u> : Broszury <u>ilość</u> : Spotkania edukacyjne <u>ilość</u> : 7 Konferencje <u>ilość</u> :	Ulotki <u>ilość</u> : Plakaty <u>ilość</u> : Broszury <u>ilość</u> : Spotkania edukacyjne <u>ilość</u> : 7 Konferencje <u>ilość</u> :	Ulotki <u>ilość</u> : Plakaty <u>ilość</u> : Broszury <u>ilość</u> : Spotkania edukacyjne <u>ilość</u> : 1 Konferencje <u>ilość</u> :
Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Wyszowie	Ulotki <u>ilość</u> : Plakaty <u>ilość</u> : 1 Broszury <u>ilość</u> : Spotkania edukacyjne <u>ilość</u> : 1 Konferencje <u>ilość</u> :	Ulotki <u>ilość</u> : Plakaty <u>ilość</u> : 1 Broszury <u>ilość</u> : Spotkania edukacyjne <u>ilość</u> : 1 Konferencje <u>ilość</u> :	Ulotki <u>ilość</u> : Plakaty <u>ilość</u> : 3 Broszury <u>ilość</u> : Spotkania edukacyjne <u>ilość</u> : 5 Konferencje <u>ilość</u> :
Zespół Szkół Specjalnych w Brańszczyku	Ulotki <u>ilość</u> : 0 Plakaty <u>ilość</u> : 0 Broszury <u>ilość</u> : 0 Spotkania edukacyjne <u>ilość</u> : 5 Konferencje <u>ilość</u> : 0	Ulotki <u>ilość</u> : 0 Plakaty <u>ilość</u> : 0 Broszury <u>ilość</u> : 0 Spotkania edukacyjne <u>ilość</u> : 5 Konferencje <u>ilość</u> : 0	Ulotki <u>ilość</u> : 0 Plakaty <u>ilość</u> : 0 Broszury <u>ilość</u> : 0 Spotkania edukacyjne <u>ilość</u> : 6 Konferencje <u>ilość</u> : 0

Na terenie powiatu wyszkowskiego prowadzone są działania informacyjne, mające na celu szerzenie wiedzy na temat sposobów uzyskania wsparcia w przypadku doświadczania problemu przemocy domowej. Dzieci i młodzież mają możliwość zapoznania się głównie podczas spotkań edukacyjnych i poprzez materiały wizualne.

9. Cele Programu

Cel główny:

Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w powiecie wyszkowskim.

Cele szczegółowe:

Cel 1. Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Kierunki działań:

1. Upowszechnianie informacji na temat przyczyn i skutków przemocy domowej oraz możliwości uzyskania pomocy m. in.:
 - ✓ psychologicznej
 - ✓ prawnej
 - ✓ socjalnej
 - ✓ zawodowej
 - ✓ rodzinnej
2. Promowanie i wdrażanie prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci zagrożonych przemocą domową.
3. Wdrażanie programów terapeutycznych i profilaktycznych w zakresie przemocy domowej.
4. Opracowanie i realizacja zajęć edukacyjnych kierowanych do osób dotkniętych przemocą.

Rodzaj działań:

1. Aktualizacja bazy danych o instytucjach udzielających pomocy ofiarom przemocy domowej.
2. Edukacja środowiska lokalnego – w tym dzieci i młodzież szkolna w zakresie przemocy poprzez:
 - ✓ ulotki
 - ✓ plakaty
 - ✓ broszury
 - ✓ spotkania edukacyjne
 - ✓ konferencje.
3. Uwzględnianie w programach wychowawczych szkół problematyki przemocy domowej.

4. Upowszechnianie powiatowego informatora dla osób dotkniętych przemocą domową na temat możliwości i form pomocy w sytuacji przemocy domowej, oraz na temat podstawowej wiedzy z zakresu przemocy.

Cel 2. Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej.

Kierunki działań:

1. Rozwój infrastruktury instytucji samorządowych.
2. Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą domową.

Rodzaje działań:

1. Nawiązywanie i wzmacnianie współpracy pomiędzy instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy osobom dotkniętym przemocą domową.
2. Prowadzenie poradnictwa, psychologicznego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego dla osób dotkniętych przemocą domową.
3. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc całodobowych w specjalistycznych ośrodkach interwencji kryzysowej.
4. Wzmacnianie ochrony osób dotkniętych przemocą domową w toku postępowania karnego poprzez przesłuchiwanie dzieci w przyjaznych pokojach przesłuchań, oraz tworzenie odpowiednich warunków do przesłuchań dorosłych osób dotkniętych przemocą domową.
5. Zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w związku z przemocą domową.
6. Opracowanie i realizacja programów terapeutycznych oraz udzielanie pomocy psychologicznej dla osób dotkniętych przemocą domową.

Cel 3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.

Kierunki działań:

1. Tworzenie i rozszerzanie ofert oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową, realizowanych przez instytucje samorządowe, podmioty oraz organizacje pozarządowe, a także wypracowanie zasad współpracy pomiędzy tymi instytucjami i podmiotami, oraz organizacjami pozarządowymi.
2. Interweniowanie oraz reagowanie właściwych służb na stosowanie przemocy domowej.

Rodzaje działań:

1. Ewidencjonowanie instytucji samorządowych, podmiotów oraz organizacji pozarządowych, które realizują oferty dla osób stosujących przemoc domową, a w szczególności realizują programy korekcyjno – edukacyjne.
2. Stosowanie procedury „Niebieskiej Karty” przez uprawnione podmioty.
3. Realizacja programu korekcyjno – edukacyjnego.
4. Realizacja programu psychologiczno – terapeutycznego.

5. Izolowanie osób stosujących przemoc domową poprzez uniemożliwienie im korzystania ze wspólnie zajmowanego z członkami rodziny mieszkania, oraz zakaz zbliżania się do jego otoczenia.
6. Wydawanie osobom stosującym przemoc skierowań do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych i psychologiczno – terapeutycznych.
7. Wydawanie zaświadczeń dla osób, które ukończyły programy korekcyjno – edukacyjne oraz psychologiczno – terapeutyczne.

Cel. 4. Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej, w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

Kierunki działań:

1. Zwiększenie umiejętności i kompetencji osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w powiecie.
2. Wyposażenie służb pierwszego kontaktu (policjantów, pracowników socjalnych etc.) w podstawową wiedzę na temat specyfiki funkcjonowania osób z niepełnosprawnością intelektualną.
3. Wzmocnienie współpracy międzyinstytucjonalnej podmiotów realizujących działania w zakresie wsparcia rodzin z problemem przemocy.

Rodzaje działań:

1. Udział w szkoleniach różnych grup zawodowych działających w zakresie obszaru przeciwdziałania przemocy domowej.
2. Udział w spotkaniach interdyscyplinarnych w celu wymiany doświadczeń oraz przedstawienia dobrych praktyk.
3. Organizacja szkoleń warsztatowych i treningów dla służb pierwszego kontaktu z zakresu przeciwdziałania problemowi przemocy.

10. Wskaźniki ogólne:

Liczba osób, które skorzystały z różnych form wsparcia w związku z problemem przemocy domowej, w tym:

- liczba osób objętych procedurą „Niebieskie Karty”;
- liczba osób, które skorzystały ze wsparcia różnego rodzaju placówek udzielających pomocy (specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, ośrodki interwencji kryzysowej, punkty konsultacyjne, ośrodki wsparcia, domy matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, inne placówki świadczące pomoc osobom doznającym przemocy domowej).

11. Monitoring i ewaluacja

Celem ewaluacji jest oszacowanie stopnia osiągnięcia zakładanych celów i rezultatów. Wyniki ewaluacji okresowej służą ewentualnej modyfikacji dokumentów programowych, a zgromadzone za jej sprawą dane powinny być wykorzystane przy przygotowaniu Programu na następny okres.

Monitorowanie niniejszego Programu odbywać się będzie na podstawie bieżącej oceny i analizy realizowanych celów i działań. Monitorowanie będzie procesem ciągłym. Odbywać się będzie na podstawie sporządzonej sprawozdawczości z wykonanych zadań, oraz analizy zbieranych informacji dotyczących realizacji działań ujętych w Programie. Powyższe informacje przedkładane będą Radzie Powiatu i Zarządowi Powiatu w corocznym sprawozdaniu z realizacji Programu.

Program jest dokumentem otwartym, może podlegać okresowym weryfikacjom, oraz niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się sytuacją społeczno – ekonomiczną oraz potrzebami Powiatu.

12. Wnioski i podsumowanie

Problem przemocy domowej pojawia się na całym świecie. Diagnoza jego skali jest wyjątkowo trudna do oszacowania z wielu względów, należą do nich między innymi:

- wstyd
- strach
- ukrywanie przez najbliższe środowisko

W związku z powyższym tworzenie tego rodzaju programów jest niezwykle ważne i potrzebne. Ma ono na celu zarówno udzielanie kompleksowej pomocy osobom doznającym przemocy, jak i jej sprawcom.

Realizacja wyznaczonych zadań nie byłaby możliwa, gdyby nie współpraca wszystkich specjalistów i instytucji zaangażowanych w rozwiązywanie problemu przemocy domowej. Ważnym czynnikiem, wpływającym na zmniejszenie skali zjawiska przemocy jest świadomość społeczeństwa. Dlatego też tak ważne jest edukowanie mieszkańców Powiatu Wyszowskiego w tej dziedzinie. Nie można zapominać również, że nie tylko rozmową, czy poszerzaniem wiedzy uda się zminimalizować stosowanie przemocy. Szereg działań, najlepiej tych długofalowych powinien przynieść najlepsze efekty.

W związku z powyższym, cele i zadania zawarte w Powiatowym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób doznających Przemocy Domowej w Powiecie Wyszowskim realizowanym w latach 2024-2030, powinny wpłynąć na skuteczność i efektywność systemu przeciwdziałania przemocy domowej.

13. Harmonogram realizacji programu

HARMONOGRAM REALIZACJI POWIATOWEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ I OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ W POWIECIE WYSZKOWSKIM NA LATA 2023 – 2030

Na podstawie określonych celów Programy, w poniższej tabelki znajdują się wytyczone ramy czasowe realizacji zadań, które mają pomóc osiągnąć wyznaczone cele.

Kierunki działań	Rodzaje działań	Wskaźniki	Termin realizacji Źródła finansowania	Podmiot odpowiedzialny
Cel 1 – zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej				
1.Upowszechnianie informacji na temat przyczyn i skutków przemocy domowej oraz możliwości uzyskania pomocy 2.Promowanie i wdrażanie prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci zagrożonych przemocą domową 3. Wdrażanie programów terapeutycznych i profilaktycznych w zakresie przemocy domowej.	Aktualizacja bazy danych o instytucjach udzielających pomocy ofiarom przemocy domowej.	- liczba aktualizacji bazy danych o instytucjach udzielających pomocy ofiarom przemocy domowej	Praca ciągła 2024–2030 W ramach środków na bieżącą działalność jednostki	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR), organizacje pozarządowe i inne podmioty działające w zakresie przemocy domowej
	Edukacja środowiska lokalnego – w tym dzieci i młodzież szkolna w zakresie przemocy poprzez: ✓ ulotki ✓ plakaty ✓ broszury ✓ spotkania edukacyjne ✓ konferencje.	- liczba opracowanych i wydrukowanych ulotek, plakatów, broszur -liczba spotkań edukacyjnych, konferencji	Praca ciągła 2024-2030 Samorząd Województwa Mazowieckiego, Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Samorząd Powiatu, Samorządy Gminne	We współpracy: Starostwo Powiatowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, szkoły, Sąd, Policja, Poradnia Psychologiczno–Pedagogiczna (PPP), Poradnia Leczenia Uzależnień

	Uwzględnianie w programach wychowawczych szkół problematyki przemocy domowej.	- liczba uczniów biorących udział w programach dotyczących problematyki przemocy.	Praca ciągła 2024-2030 Samorząd Województwa Mazowieckiego, Wojewoda Mazowiecki, Samorząd Powiatu Wyszowskiego, Ministerstwo Edukacji Narodowej	Szkoły ponadgimnazjalne we współpracy z Poradnią Psychologiczno–Pedagogiczną, Policją
	Upowszechnianie powiatowego informatora dla osób dotkniętych przemocą domową na temat możliwości i form pomocy w sytuacji przemocy domowej, oraz na temat podstawowej wiedzy z zakresu przemocy.	- liczba wejść na stronę internetową Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wyszowie	Praca ciągła 2024-2030 Środki na bieżącą działalność PCPR, Starostwo Powiatowe, organizacje pozarządowe	PCPR, Starostwo Powiatowe, organizacje pozarządowe
Cel 2 – Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej				
1.Rozwój infrastruktury instytucji samorządowych. 2.Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą domową.	Nawiązywanie i wzmacnianie współpracy pomiędzy instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy osobom dotkniętym przemocą domową.	- liczba zleczanych lub wspólnie realizowanych projektów / zadań	Praca ciągła 2024-2030 Budżet Państwa, Samorząd Województwa Mazowieckiego, Samorząd Powiatu Wyszowskiego, Samorządy Gminne	Starostwo Powiatowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR), Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej (GOPS), organizacje pozarządowe

	<p>Prowadzenie poradnictwa psychologicznego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego dla osób dotkniętych przemocą domową.</p>	<p>- liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego dla osób dotkniętych przemocą domową</p>	<p>Praca ciągła 2024-2030</p> <p>Budżet Państwa, Samorząd Województwa Mazowieckiego, Samorząd Powiatu Wyszowskiego, Samorządy Gminne</p>	<p>PCPR-y, GOPS-y, PPP, Poradnia Leczenia Uzależnień, organizacje pozarządowe, Ośrodek Interwencji Kryzysowej (OIK)</p>
	<p>Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc całodobowych w ośrodkach interwencji kryzysowej.</p>	<p>- liczba ośrodków interwencji kryzysowej - liczba miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej, -liczba osób dotkniętych przemocą domową, które skorzystały z miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej</p>	<p>Praca ciągła 2024-2030</p> <p>Samorząd Powiatu Wyszowskiego</p>	<p>PCPR, GOPS-y, organizacje pozarządowej, OIK</p>
	<p>Wzmacnianie ochrony osób dotkniętych przemocą domową w toku postępowania karnego poprzez przesłuchiwanie dzieci w przyjaznych pokojach</p>	<p>- liczba przyjaznych pokoi przesłuchań - liczba dzieci przesłuchiowanych w przyjaznych</p>	<p>Praca ciągła 2024-2030</p> <p>Samorząd Powiatu Wyszowskiego,</p>	<p>Policja, Samorządy Gminne, Samorząd Powiatu Wyszowskiego we współpracy</p>

	przesłuchań, oraz tworzenie odpowiednich warunków do przesłuchań dorosłych osób dotkniętych przemocą domową.	pokojach przesłuchań	Samorządy Gminne	z organizacjami pozarządowymi, Sąd, Policja
	Zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w związku z przemocą domową.	- liczba osób dotkniętych przemocą domową, które skorzystały z miejsc w specjalistycznych ośrodkach wsparcia dla ofiar przemocy domowej	Praca ciągła 2024-2030 Samorząd Powiatu Wyszowskiego, Samorządy Gminne	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR)
	Opracowanie i realizacja programów terapeutycznych i pomocy psychologicznej dla osób dotkniętych przemocą domową.	-liczba programów terapeutycznych dla osób dotkniętych przemocą domową - liczba osób uczestniczących w programie terapeutycznych dla osób dotkniętych przemocą domową - liczba osób, które ukończyły programy terapeutyczne	Praca ciągła 2024-2030 Samorząd Powiatu Wyszowskiego, Samorządy Gminne	OIK, organizacje pozarządowe

Cel 3 – Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.

<p>1. Tworzenie i rozszerzanie ofert oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową, realizowanych przez instytucje samorządowe, podmioty oraz organizacje pozarządowe, a także wypracowanie zasad współpracy pomiędzy tymi instytucjami i podmiotami, oraz organizacjami pozarządowymi.</p> <p>2. Interweniowanie oraz reagowanie właściwych służb na stosowanie przemocy domowej.</p>	<p>Ewidencjonowanie instytucji samorządowych, podmiotów oraz organizacji pozarządowych, które realizują oferty dla osób stosujących przemoc domową, a w szczególności realizujących programy korekcyjno – edukacyjne</p>	<p>- coroczne aktualizowanie na stronach internetowych powiatu bazy teleadresowej podmiotów oraz organizacji pozarządowych, które realizują oferty dla osób stosujących przemoc domową</p>	<p>Do 30.01 Do 31.07</p> <p>Samorząd Powiatu Wyszковского</p>	<p>Starostwo Powiatowe w Wyszkanie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie</p>
	<p>Stosowanie procedury „Niebieskiej Karty” przez uprawnione podmioty</p>	<p>- liczba sporządzonych formularzy „Niebieskiej Karty” - liczba osób objętych procedura - liczba spraw zakończonych w wyniku ustania przemocy domowej - liczba zakończonych postępowań w sprawach związanych z przemocą domową</p>	<p>Praca ciągła 2024-2030</p> <p>Środki na bieżące funkcjonowanie uprawnionych instytucji</p>	<p>Wszystkie instytucje uprawnione do wszczynania i realizacji procedury „Niebieskiej Karty”</p>

	Realizacja programu korekcyjno – edukacyjnego.	- liczba osób stosujących przemoc domową skierowanych do uczestnictwa w programie oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych - liczba osób stosujących przemoc domową, które zakończyły program oddziaływań korekcyjno – edukacyjny	Praca ciągła 2024-2030 Budżet Państwa	Samorząd Powiatowy
	Realizacja programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową.	- liczba osób stosujących przemoc domową skierowanych do uczestnictwa w programie psychologiczno – terapeutycznym - liczba osób stosujących przemoc domową, które zakończyły program psychologiczno – terapeutyczny	Praca ciągła 2024-2030 Budżet Państwa	Samorząd Powiatu

	Izolowanie osób stosujących przemoc domową poprzez uniemożliwienie im korzystania ze wspólnie zajmowanego z członkami rodziny mieszkania, oraz zakaz zbliżania się do jego otoczenia.	- ilość sprawców sprawców przemocy opuszczających mieszkanie - ilość postanowień o zakazie zbliżania się	Praca ciągła 2024-2030 Środki na bieżące funkcjonowanie uprawnionych instytucji	Sąd, Policja
Cel 4 - Zwiększenie umiejętności i kompetencji osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w powiecie.				
1. Wyposażenie służb pierwszego kontaktu (policjantów, pracowników socjalnych etc.) w podstawową wiedzę na temat specyfiki funkcjonowania osób z niepełnosprawnością intelektualną. 2. Wzmocnienie współpracy międzyinstytucjonalnej podmiotów realizujących działania w zakresie wsparcia rodzin z problemem przemocy. 3. Zwiększenie umiejętności i kompetencji osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w powiecie.	Udział w szkoleniach różnych grup zawodowych działających w zakresie obszaru przeciwdziałania przemocy domowej.	- liczba przeszkolonych osób z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej	Praca ciągła 2024-2030 Samorząd Województwa Mazowieckiego, Wojewoda Mazowiecki i Samorządu Powiatu Wyszowskiego, Samorządy Gminne, Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA)	Samorząd Powiatu Wyszowskiego, Samorządy Gminne, we współpracy z organizacjami pozarządowymi
	Organizacja spotkań interdyscyplinarnych w celu wymiany doświadczeń oraz przedstawienia dobrych praktyk.	- liczba spotkań interdyscyplinarnych	Praca ciągła 2024-2030 Samorząd Województwa Mazowieckiego, Wojewoda Mazowiecki i Samorządu Powiatu Wyszowskiego, Samorządy Gminne	Podmioty działające w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej